

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor bezpečnostní politiky

Praha, července 2024

Počet listů:

Projevy extremismu a předsudečné nenávisti

Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2024

Obsah

1. Informace k vývoji extremistické scény v 1. pololetí roku 2024.....	3
1.1. Shrnutí.....	3
1.2. Pravicoví extremisté.....	3
1.3. Projevy předsudečné nenávisti a další projevy představitelů xenofobně populistických subjektů.....	4
1.4. Paramilitární a domobranecké skupiny.....	5
1.5. Anarchistické hnutí.....	5
1.6. Ortodoxní komunisté.....	5
1.7. Média šířící nenávistné předsudky.....	6
1.8. Nábožensky motivovaný extremismus.....	7
1.9. Další relevantní události související s extremismem a terorismem.....	7
2. Statistiky.....	9
2.1. Nenávistně motivovaná kriminalita za 1. pololetí roku 2024.....	9
2.2. Nenávistně motivovaná kriminalita za 1. pololetí roku 2024 podle krajů.....	10

1. Informace k vývoji extremistické scény v 1. pololetí roku 2024

1.1. Shrnutí

Česká extremistická a xenofobně populistická scéna se významně proměnila. Přestala platit dřívější ideologická dogmata a dělení. Dříve preferovaná tuzemská témata ztrácejí na významu a jsou nahrazována tématy s mezinárodním přesahem. Na určování narativů má velký vliv kremelská propaganda. Ruské bezpečnostní složky získaly v Česku solidní a snadno ovlivnitelnou základnu pro šíření svého vlivu. Věrní svým dřívějším ideologickým východiskům zůstávají pouze anarchisté a část neonacistických aktivistů.

V rámci tzv. antisystémového hnutí je patrná krátká životnost různých subjektů, které vyvstaly v prostředí sociálních sítí. Zároveň je zřejmé, že dochází k určitému „opotrebování“ i u xenofobně populistických subjektů, které dlouhodobě opakují tatáž tvrzení a ubírají ze své radikality. Tyto subjekty rovněž narážejí na to, že nacionalismu, jakožto nástroje k získání voličů či sympatizantů, začíná využívat stále více politiků a aktivistů i mimo tradiční extremistické a xenofobně populistické spektrum.

1.2. Pravicoví extremisté

Ve sledovaném období nadále docházelo k izolovanému protiprávnímu jednání jednotlivců hlásících se k neonacistickému hnutí či vyjadřujících sympatie k nacistickému režimu. Arénou pro neonacisty a projevy primitivního rasismu nadále zůstávají fotbalové stadiony. Některé slogany, které na tribuny přinesli neonacisté, se rozšířily i mezi fanoušky, kteří nepatří mezi hooligans a ultras. Typicky se jedná o pokřiky „Jude Slavia“ či „polští Židi“ apod.¹

Z některých dřívějších pravicových extremistů, se stali zastánci kremelského režimu a začali propagovat „mír“ na Ukrajině. Tvrdé jádro neonacistů však stále drží tradiční linii, do které spadá obdiv k Wehrmachtu a jednotkám SS v boji proti Sovětskému svazu.

Aliance za nezávislost ČR, sdružující mj. extremistickou Dělnickou stranu sociální spravedlnosti a Národní demokracii, získala ve volbách do Evropského parlamentu pouhých 14.910 hlasů. Obě strany se ničím významným neprezentovaly, zpravidla pouze participovaly na aktivitách jiných subjektů.

Představitel Národní obrody, neonacista Pavel Matějný, byl zadržen policií poté, co vyhrožoval na sociální síti, že se připojí se samopalem k protestu zemědělců před Úřadem vlády. Policisté u něj našli funkční a nelegálně drženou útočnou pušku i s náboji. Ve vazební věznici tak tento veterán neonacistické scény čelí obvinění z několika trestných činů nejen v souvislosti s nedovoleným ozbrojováním, ale i s jeho nenávisťnými a rasistickými příspěvky na internetu.

Další neonacistický veterán Filip Vávra neuspěl s ústavní stížností proti podmíněnému trestu udělenému v souvislosti s dnes už neexistujícím hnutím Národní odpor.

¹ Tyto pokřiky jsou dlouhodobě kritizovány (nejen) ze strany zástupců židovské komunity.

Okresní soud v Karviné nevyhověl žádosti o podmíněné propuštění vítkovského žháře Jaromíra Lukeše.²

Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě zahájila trestní stíhání jedné fyzické osoby pro účastenství na přečinu porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí v kauze neonacistického webu White Media.³

1.3. Projevy předsudečné nenávisti a další projevy představitelů xenofobně populistických subjektů

Ve sledovaném období bylo možné sledovat sérii nenávistných projevů proti Ukrajincům. Policejní specialisté na extremismus upozorňují na nárůst antisemitských incidentů, zejména v online prostoru. Kontinuálně docházelo k předsudečně nenávistným projevům s anticiganistickým, islamofobním a protimigrantským pozadím.

K vytváření atmosféry nedůvěry a nepřátelství napomáhá šíření polopravd, či zcela smyšlených informací v prostředí sociálních sítí. Protiukrajinské obsahy jsou často, pravidelně a účelově prezentovány osobami šířícími kremelskou propagandu. Proruské narativy nezřídka určují, proti které skupině bude v daném období nejvíce útočeno. Česká předsudečně nenávistná scéna je v tomto ohledu snadno ovlivnitelná.

Arénou primitivně rasistických útoků zůstává prostředí českého fotbalu.

Tradiční xenofobně populistické subjekty, které již několik let v drobných obměnách cirkulují pořád stejná témata, postupem času mírní svou rétoriku. Rovněž dochází k tomu, že někteří politici a subjekty, kteří nepatřili do předsudečně nenávistného spektra, se uchylují ke xenofobním zkratkám. Reálně se to promítlo do výsledků voleb do Evropského parlamentu, kde dříve v této scéně dominující hnutí Svoboda a přímá demokracie získalo jen 5,73 % hlasů.⁴

Předsudečně nenávistných projevů se tedy nedopouští pouze politici z tohoto spektra. Příkladem může být kontroverzní starosta Řeporyjí Pavel Novotný, kterému Obvodní soud pro Prahu 5 uložil trestním příkazem peněžitý trest pro urážlivé protipalestinské výroky.

Městský soud v Praze uložil Ivaně Timové, na základě dohody o vině a trestu, podmíněný trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců podmíněně odložený na zkušební dobu v trvání 30 měsíců pro několik nenávistných trestných činů. Timová pomáhala svému manželovi Pavlu Rusovi rozesílat antisemitsky motivované nenávistné výhrůžky různým institucím v České republice. Její manžel dohodu neuzavřel a je stíhán odděleně.

Krajský soud v Ostravě snížil výši peněžitého trestu bývalého bruntálského zastupitele za hnutí Svoboda a přímá demokracie Bronislava Makaye, který schvaloval ruskou agresi proti

² Lukeš byl za trestný čin vraždy odsouzen k 22 letům vězení. Dva z jeho spolupachatelů, Václav Cojocar a Ivo Müller, se žádostí o podmíněné propuštění už dříve uspěli.

³ Tento web mj. vedl seznamy ideologických nepřátel, o kterých zveřejňoval jejich osobní informace. Osoby z těchto seznamů tak cíleně vystavoval riziku šikany či násilí ze strany jiných neonacistů.

⁴ Poslanecké křeslo obhájil Ivan David. Nikdo další z kandidátky hnutí ve volbách neuspěl.

Ukrajine, chválil prezidenta Putina a doporučoval Rusku, aby proti Ukrajincům využilo vodíkovou bombu.⁵

1.4. Paramilitární a domobranecké skupiny

Paramilitární organizace nadále nevyvíjely významnější veřejné aktivity.

Členové Národní domobrany na sebe upozornili účastí na únorovém protestu zemědělců v Praze. Během této akce stáli před pódiem oděni ve vojenských stejnokrojích vzor 95, které jsou stále využívány Armádou ČR. Pro neoprávněné nošení tohoto stejnokroje oznámili pražští policisté devět osob Úřadu Městské části Praha 1 pro možné porušení zákona o ozbrojených silách.

Okresní soud v Ostravě uložil bývalé představitelce Národní domobrany Nele Liskové osmiměsíční podmíněný trest s dvouletou zkušební dobou pro trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Případ se týká Liskovou publikovaných nenávistných a zavádějících příspěvků na sociální síti.⁶ Soud ji rovněž uložil povinnost smazat svůj profil.

1.5. Anarchistické hnutí

Anarchistické hnutí se nadále výrazněji neprojevovalo. Aktivity anarchistických kolektivů byly difúzní, soustřeďovaly se na projevy solidarity s perzekvovanými soudruhy, s Palestinci, případně na další dílčí protesty.

Jedinou výraznější událostí tak bylo květnové mezinárodní setkání v Praze nazvané „Společně proti kapitalistickým válkám a kapitalistickému míru!“.

1.6. Ortodoxní komunisté

Ortodoxně komunistické spektrum se nijak výrazněji ve sledovaném období neprojevovalo. Navzdory řadě tuzemských sociálně ekonomických jevů, na kterých by ortodoxní komunisté mohli stavět své projevy, v rámci této subkultury rezonovaly spíše zahraničně politické události. Zejména se jednalo o válku na Ukrajině. Ortodoxní komunisté zde hlasitě volají po míru, což v jejich pojetí znamená ukončení podpory Ukrajině, aby ji Ruská federace mohla snáze dobýt. V rétorice ortodoxních komunistů se zapomíná na to, že agrese byla vyvolána Ruskem. Za „válečného štváče“ je naopak označován Západ, NATO, Evropská unie či konkrétní jednotlivé státy transatlantického společenství a jejich představitelé.

⁵ Hnutí se od Makaje distancovalo. Trest za popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia mu byl snížen ze 45.000,- na 39.000,-.

⁶ Lisková např. na sociální síti vyzvala k deukrajinizaci a denacifikaci České republiky. V minulosti sama sebe jmenovala „honorární konzulkou“ samozvaného Zastupitelského centra Doněcké lidové republiky.

Nejvyšší soud odmítl dovolání Josefa Skály odsouzeného s dalšími dvěma osobami za zpochybňování historických faktů o tzv. katyňském masakru⁷ v diskuzním pořadu na tzv. Svobodném rádiu k osmiměsíčnímu podmíněčnému trestu za přečin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia.

Orgány činné v trestním řízení se nadále zabývaly několika případy represivních aktivit komunistického režimu před rokem 1989. Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1 obžalovalo, plk. Jana Muzikáře, vysokého představitele Hlavní správy pohraniční stráže a ochrany státních hranic, ze zneužití pravomoci úřední osoby pro ohrožení, zranění a usmrcení několika osob při pokusu o útěk přes československé hranice.

1.7. Média šířící nenávistné předsudky

Kvazi-mediální zpravodajství šířící nenávistné obsahy a otevřeně či skrytě nahrávající nepřátelskému působení Ruské federace proti České republice se v tuzemsku úspěšně etablovalo. Generuje dlouhodobě, pravidelně a předvídatelně širokou paletu mediálních sdělení. Našlo si stále odběratele, kteří mu důvěřují a odmítají věřit informacím seriózních médií.

Nenávistná rétorika vůči určitým skupinám obyvatel se stala pouze jednou ze složek mozaiky proruské propagandy. Prioritním cílem už není rozdmýchávat negativní emoce vůči migrantům, muslimům, Židům, Romům či LGBT+ komunitě. Skrze tyto dříve upřednostňované obsahy už kvazi-mediální scéna své příznivce získala a podařilo se jí vyvolat či podpořit pocity nedůvěry v legitimitu České republiky. V současné fázi už jde primárně o předávání narativů souznicích s kremelským viděním světa. Snahou těchto médií je tedy zajistit další hodnotový posun jejich konzumentů. Už nejde pouze o to podkopávat, oslabovat důvěru v Českou republiku a vyvolávat v ní antagonismy, ale vyvolat pocit, že Ruská federace je pozitivní, zdravou a progresivní alternativou.

Nadále tedy bylo možné sledovat pravidelně produkováné protimigrantské, protimuslimské, antisemitské či protiukrajinské obsahy. Nejedná se o klasickou žurnalistiku, ale o víceméně automatizovaně vytvářená sdělení. Osoby, které je, zatím nestrojově, vytvářejí, využívají určitých vzorců či funkcí ke každé etnické, náboženské, sexuální či jiné skupině. Ty pak doplňují různými proměnnými. Dále je třeba spouštěcího incidentu, který funkci vyvolá. Zpravidla pravidelnému čtenáři postačí přečíst titulek, příp. perex a zbytek obsahu si dokáže domyslet sám. Zbytkové sdělení bývá pro danou sociální skupinu totožné. Pokud kvazi-mediální scéna začne využívat možnosti umělé inteligence a automaticky generovaných obsahů, bude schopna mnohonásobně zvýšit svou produkci a zahlcovat mediální prostor.

Příklad vytváření nenávistných obsahů:

Vzorec: „Migranti a muslimové jsou nepřizpůsobiví, dopouští se trestných činů a jsou to džihádisté“.

Proměnné: země, typ negativní aktivity

Spouštěč: Text o reálném či smyšleném incidentu.

Titulek: „Islámističtí obohacovači zase v (západní lokalita) prováděli (negativní aktivita, např. napadení, krádež, znásilnění apod.)

Perex: detailnější popis spouštěcího incidentu.

⁷ V roce 1940 sovětská NKVD povraždila u obce Katyň tisíce polských občanů. Masakr komunistická propaganda svalovala na nacisty.

Zbytkový text: „Západ je slabý, je islamizován. Žít na Západě je nebezpečné. Úřady jsou bezradné. Migraci do Evropy řídí nepřátelské elity. V Rusku by se něco takového nestalo. Podporujte proruské politiky.“)

Okresní soud v Ostravě uložil šéfredaktorovi Vlasteneckých novin Radkovi Veličkovi dvouletý podmíněný trest s tříletou zkušební dobou pro trestné činy hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Velička na tomto serveru napsal v reakci na tragický požár v Bohumíně v roce 2020 urážlivý text týkající se romských obětí. Soud mu dále uložil peněžitý trest ve výši 30.000,-. Rovněž zrušil Centrální informační agenturu, která Vlastenecké noviny vydávala. Ostravský soud ve svém rozsudku zohlednil podmíněčný rozsudek proti Veličkovi v jiné kauze.⁸ Jedná se první rozsudek proti dezinformačnímu médiu v souvislosti s publikovanými nenávistnými obsahy.

1.8. Nábožensky motivovaný extremismus

V České republice nadále rezonoval ve veřejném prostoru konflikt v Gaze. K přímým projevům podpory Hamásu či schvalování či obhajování teroristického útoku ze 7. října loňského však ze strany propalestinských aktivistů nedocházelo.

Krajský soud v Ostravě uložil Dominikovi Marečkovi tříletý trest s podmíněným odkladem na pět let pro trestný podpora a propagace terorismu. Mladý muž v říjnu a listopadu 2023 na sociální síti schvaloval teroristickou akci Hamásu a ve videu vyzýval k džihádu proti Západu. Mareček uzavřel se státním zástupcem dohodu o vině a trestu.

Navzdory výzvám islamistických teroristických organizací k útokům na západní cíle nebyly v České republice zaznamenány indicie o tom, že by toto volání mělo být v tuzemsku vyslyšeno.

Nadále zůstává potenciálním rizikem šíření islamistické propagandy zejména v prostředí sociálních sítí.

Současný stav, kdy část společnosti přestává důvěřovat státním, ale i tradičním náboženským institucím vytváří příznivé prostředí pro působení sekt a kvazi-náboženských uskupení.

1.9. Další relevantní události související s extremismem a terorismem

Sledované období opět přálo tzv. antisystémovému hnutí. Narazilo ovšem na své limity v podobě roztříštěnosti, difúznosti skloňovaných témat, absence vize a chybějící pevnější struktury či organizace. Hlavní představitelé tohoto hnutí mají zpravidla krátkou politickou životnost, rychle se „okoukají“ a bývají obvykle nahrazeni jinými postavami vzešlými z prostředí sociálních sítí.

⁸ Obvodní soud pro Prahu 4 již dříve Veličkovi uložil pro přečin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci desetiměsíční podmíněný trest se zkušební dobou 20 měsíců. Velička publikoval na internetu výhrůžky usmrcením adresované několika osobám.

Některé osoby patřící do tohoto spektra či podílející se na šíření konspirací rovněž musely čelit odpovědnosti za širokou paletu excesů, které orgány činné v trestním řízení vyhodnotily jako trestný čin, či přestupek.⁹

Po Tomášovi Čermákovi se další dvě osoby rozhodly opustit Českou republiku. Tomáš Zítka, stíhaný pro trestný čin šíření poplašné zprávy, byl zadržen slovenskými policisty a byl vzat do vazby.¹⁰

Antisystémová scéna nadále operovala s kremelskými narativy. Zejména je to patrné v případě kopírování kremelského pohledu na válku na Ukrajině a při přejímání negativních postojů k Ukrajině jako státu a k Ukrajincům. Ruské bezpečnostní složky její potenciál pro své působení na území České republiky dlouhodobě znají.

Ruská federace průběžně podnikala proti České republice širokou paletu hybridních operací. Řada institucí se stala i opakovaně terčem kybernetických útoků. Bezpečnostní informační služba uvedla, že odhalila ruskou vlivovou síť provádějící operace na českém území. Vláda České republiky v reakci na toho odhalení přidala na tuzemský sankční seznam dvě fyzické a jednu právnickou osobu. Policisté zadrželi Kolumbijce, který je podezřelý ze spáchání žhářského útoku v autobusových garážích na pražském Klíčově. Muž čelící obvinění z teroristického útoku byl vzat do vazby. Vyšetřovatelé pracují s verzí, že útok byl objednan ruskými bezpečnostními složkami. S podezřeními na sabotáže řízenými z Ruska pracují i bezpečnostní složky dalších evropských zemí.

Vrchní soud v Praze potvrdil trest vězení ve výši 21 let za účast na teroristické skupině a za teroristický útok Alojzovi Polákovi, který se zapojil do konfliktu na Donbase na straně samozvaných separatistických republik. Krajský soud v Hradci Králové uložil za financování terorismu tříletý trest s podmíněným odkladem na čtyři roky a peněžitý trest ve výši 250.000,- Pavlovi Fátorovi, který v minulosti poslal Polákovi částku 50.000,-.

Proruské motocyklové skupiny Noční vlci a Brat za Brata uskutečnily na přelomu dubna a května tradiční jízdy.

Policisté nadále evidovali velké množství případů výhrůžek namířených proti jednotlivcům i institucím či poplašných zpráv. K vysokému nárůstu došlo po střelbě na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, která byla zároveň doprovázena šířením různých dezinformací a konspirací.

Vrchní soud v Praze potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Praze o přípustnosti vydání indického občana, který měl plánovat v New Yorku vraždu vůdce sikhských separatistů, do USA. Ústavní soud odmítl Indovu stížnost proti tomuto rozhodnutí. Muže v červnu 2023 v Praze zadržela na základě právní pomoci z USA policie.

Na propalestinském protestu před izraelskou ambasádou v Praze se pokusil upálit mladý muž. Díky zásahu policistů se mu to nepodařilo.

Nadále platil 1. stupeň ohrožení terorismem.¹¹ Dočasně však byla posílena bezpečnostní opatření kvůli mistrovství světa v hokeji a dalším sportovním akcím v Evropě.

⁹ Jednalo se např. o trestné činy výtržnictví, vyhrožování s cílem působit na úřední osobu, nebezpečné vyhrožování či šíření poplašné zprávy.

¹⁰ Aktivista Ondřej Thor požádal na Slovensku o politický azyl.

¹¹ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>.

2. Statistiky

2.1. Nenávistně motivovaná kriminalita za 1. pololetí roku 2024

Počty skutků

Takticko-statistická klasifikace	období 1.1.-30.6.2024	
	registrováno	objasněno
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	5	3
nás. a vyhr. proti sk. obyv. a jednotliv. (§ 352)	35	16
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	9	0
poškození cizí věci (§ 228)	2	0
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)	0	0
sprejerství (§ 228/2)	9	1
hanobení národa rasy, etnické, jiné skup. (§ 355)	12	6
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)	28	12
podpora a propagace hnutí (§§ 403, 404, 405)	0	0
CELKOVÝ SOUČET	100	38

Počty stíhaných osob

Takticko-statistická klasifikace	období 1.1.-30.6.2024
	počet
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	6
nás. a vyhr. proti sk. obyv. a jednotliv. (§ 352)	16
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	0
poškození cizí věci (§ 228)	0
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)	0
sprejerství (§ 228/2)	3
hanobení národa rasy, etnické, jiné skup. (§ 355)	11
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)	13
podpora a propagace hnutí (§§ 403, 404, 405)	0
CELKOVÝ POČET	72

Za první pololetí roku 2024 je evidováno **100 nenávistně motivovaných trestných činů**. Z toho **38** jich bylo **objasněno**. Nejčastěji byl v tomto období zastoupen TČ násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci v počtu 35 skutků.

Policie ČR eviduje za první pololetí roku 2024 celkem **72 stíhaných osob** u nenávistně motivovaných skutků. Nejčastěji se jednalo o TČ násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci v počtu 16 osob.

Počty skutků podle obětí (objektu napadení)

Skupina	období 1.1.-30.6.2024
	registrováno
Židé	25
Romové	8
LGBT+	7
Ukrajinci	42

2.2. Nenávistně motivovaná kriminalita za 1. pololetí roku 2024 podle krajů

Počty skutků

Spácháno na území kraje	období 1.1.-30.6.2024	
	registrováno	objasněno
Hl. m. Praha	46	10
Středočeský	5	3
Jihočeský	1	1
Plzeňský	6	4
Ústecký	3	1
Královéhradecký	3	2
Jihomoravský	6	3
Moravskoslezský	2	1
Olomoucký	3	2
Zlínský	2	0
Vysočina	3	2
Pardubický	5	3
Liberecký	9	3
Karlovarský	6	3
ČR CELKEM	100	38

Počty stíhaných osob

Spácháno na území kraje	období 1.1.-30.6.2024
	počet
Hl. m. Praha	16
Středočeský	8
Jihočeský	2
Plzeňský	5
Ústecký	10
Královéhradecký	2
Jihomoravský	7
Moravskoslezský	3
Olomoucký	3

Zlínský	0
Vysočina	3
Pardubický	3
Liberecký	6
Karlovarský	4
ČR CELKEM	72

V prvním pololetí roku 2024 bylo registrováno **nejvíce nenávisně motivovaných skutků v Praze (46)** a dále pak v kraji Libereckém (9). **Nejvíce stíhaných osob** u nenávisně motivovaných skutků bylo evidováno **v Praze (16)**, dále pak v Ústeckém (10) a ve Středočeském kraji (8).